

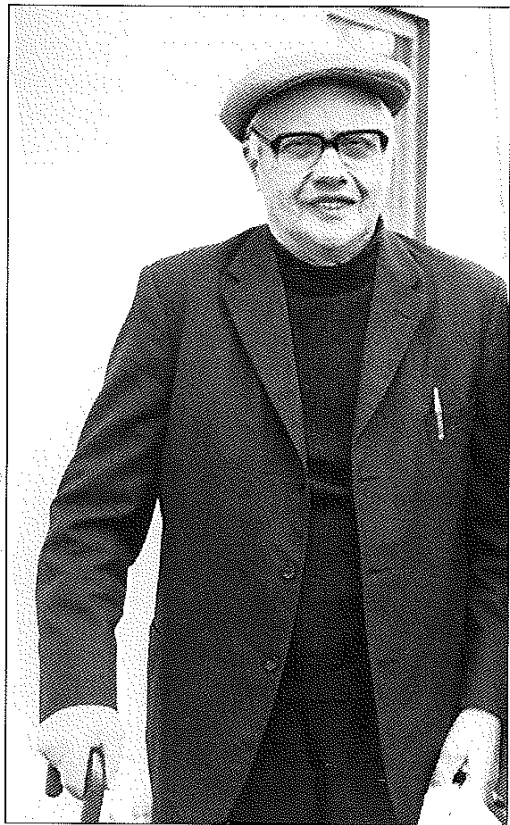
Om en foretaksom og glad humørspreder i Bjørsvika

Av Frank Strand

En foretaksom og glad humørspreder, skriver sønnesønnen Frank Strand om sin farfar Sigurd Strand (1893-1987), som drev butikk, fiskekjøp, telegrafstasjon, dampskipsekspedisjon - og gårdsbruk i Bjørsvika fra 1920-tallet til midt på 1960-tallet.

Sigurd Strand var min farfar, eller Sigurd Emil Magnus Kristoffersen Strand som var hans fulle navn. Han var født i Dyping i 1893, men vokste opp på Mortenstrand i Steigen. Jeg vet ikke så veldig mye om hans barne- og ungdomsår der på yttersida i Steigen, men i hvert fall såpass at han rodde over Vestfjorden til Lofoten med faren sin allerede som 14-åring. Om det var for å drive fiske eller i andre ærend er jeg faktisk ikke sikker på.

De var flere søsken, hvorav en bror døde ved drukning som liten gutt. Dette var selvsagt noe Far bar med seg resten av livet, ikke minst fordi han ble bedt om å gi sin døde bror «en gode» til avskjed. – Det kalde kinnet mot mitt..., kunne Far fortelle mens tårene begynte å renne, 70-80 år senere. Det er kanskje unødvendig å legge til at han hadde et noe spesielt forhold til bading og svømming hele resten av sitt liv. Det til tross var han langt opp i alderdommen glad i å bade i sjøen om sommeren. Men svømme lærte han seg aldri, det var nok å vade ut i støa til sånn midt på livet, og så sette seg ned for et raskt dypp. Og helst skulle seansen skje med litt ablegøyer og vesen, folk og leven var alltid ønsket rundt ham.

Sigurd Strand utenfor butikkdøra i Bjørsvika på sine eldre dager. Foto utlånt av Frank Strand

«Leietjener» i Svolvær

Ennå ikke fylt 15 år forlot han barndoms-hjemmet og fikk sin første jobb i Svolvær, som tungeskjærer og altnuligmann. Interessante opplysninger om denne tiden, også om lønnsforholdene for unggutten, finnes i intervjuet som ble gjort av historikeren Svein Fygle og presentert i Nordlandsposten 13. juni 1981.

Senere arbeidet han også som bud på Grand Hotell i Narvik.

I følge attesten som fortsatt er bevart, ble Sigurd Strand i februar 1916, altså som 22-åring, ansatt som vaktmester og «leietjener» på Hotell Lofoten i Svolvær. Hele livet hadde han artige historier å servere fra disse årene som hotellbud, om mennesker han hadde møtt, om vitsene som ble fortalt, pussige historier og sammentreff.

Hamsun som hotellgjest

Knut Hamsun var en av gjestene som hadde bodd på hotellet i Svolvær, et av de få mennesker Far ikke hadde et eneste godt ord å si om - og for øvrig aldri hadde lest en bok av. Det skyldes kanskje mest krigen, men også det faktum at Hamsun skulle ha vært en noe bister og krevende hotellgjest. En historie jeg husker er denne: Hamsun har nettopp gått på land på kaia i Svolvær og er på tur opp til hotellet sammen med en av sine medreisende. En av Hamsuns nevøer, som tilfeldigvis befinner seg i Svolvær på dette tidspunkt, får øye på sin slektning og roper: «Hei, onkel!» Hamsun ser seg ikke til siden, men brummer bare til sin medpassasjer: «Onkel! Hvem er det som våger å kalle meg onkel i denne fillebyen.»

Vel, utenom hva denne historien forteller, må det være lov å hevde at Sigurd var et menneske som så med et særdeles åpent og positivt blick på sine medmennesker. Han var en utadvendt mann, glad i folk, glad i å treffe nye

En noe yngre utgave av Sigurd Strand i postuniform. Foto utlånt av Frank Strand

mennesker, og med stor bekjentskapskrets. Sjelden, om noen gang, hørte jeg negative historier som den om Hamsun, og i hvert fall ikke om andre «storinger». Tvert i mot elsket han å fortelle om grossererne, handelsmennene, «sakførerne», overlegene osv. osv. som han hadde hatt kontakt med, eller aller helst hatt på besøk på hotellet eller i butikken.

Slips på fisketur!

Til og med journalister hadde han bare godord å si om. Det hendte nemlig at en journalist fra gamle Nordlandsposten på fisketur i Belkjosen kom innom på butikken på Nøtnes, ingen ubetydelig hendelse, i følge Far. Så da jeg selv slumpet innom journalistyrket et par generasjoner senere, kunne

det derfor nesten ikke bli bedre. Et skår i gleden var det imidlertid at barnebarnet selv i journalistisk medfør gikk kledd i olabukse og genser. - Slik var det ikke i gamle dager, ble jeg fortalt, da gikk journalistene kledd i kvitskjorte, slips og trøye, også når de skulle på fisketur!

Pendlet Bjørsvika – Svolvær

I 1918 giftet Sigurd Strand seg i Bjørsvika med min farmor Pauline, som var født og oppvokst på gården de noe senere overtok etter hennes foreldre. Det vil si; det var strengt tatt bare hovedhuset og deler av utmarka som ble overtatt, resten av gården ble overlatt en søster av min farmor. Hovedhuset hadde fått den form og utseende det har den dag i dag ved en kraftig om- og utbygging noen år tidligere, visstnok i 1913/1914, altså før Sigurd kom inn på banen. De eldste delene av huset er altså betydelig eldre enn det det dagens utseende kan gi inntrykk av.

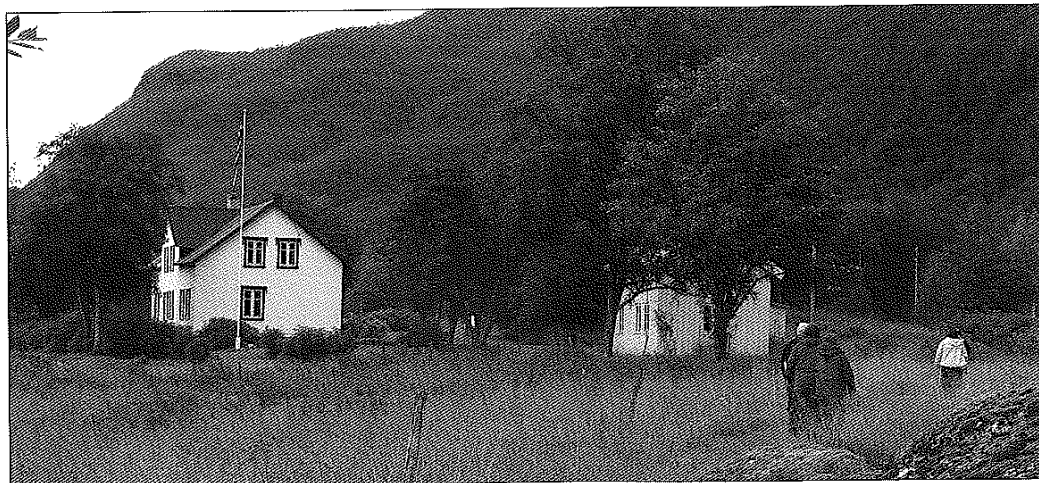
Så satte altså Sigurd og Pauline i gang med å dyrke opp egen innmark, og med å bygge

nytt fjøs og låve, stabbur og vedskjå, maskinhus og naust, sommerfjøs, tørrskjå og jordkjeller. Trolig var den nye innmarka den første i Bjørsvika som ble ryddet såpass for stein at den lot seg slå med maskin. I hvert fall var gårdens nye slåmaskin den første i bygda, er jeg blitt fortalt.

Helt fram til 1. september 1925 beholdt Sigurd imidlertid jobben på Hotell Lofoten. I årevis var han altså pendler mellom Bjørsvika og Svolvær. Hvor ofte han reiste hjem varierte nok sterkt, men noen ukependling var det nok aldri snakk om. Turen med båt fra Svolvær til Dyping eller Straumfjorden tok sin tid, og så var det å gå over fjellet, over Storvass-eidet eller til Lille Belkjosen og videre utover til Bjørsvika. Men det er klart, var man nygift og en ung kone ventet der hjemme, gikk vel kilometerene raskt unna...

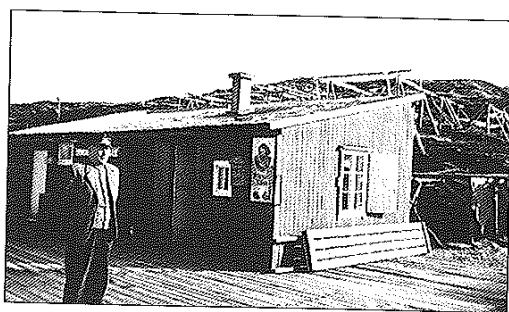
Kaiene som ble tatt av storm

Men etter nesten ti år i Svolvær var det nok. Trolig hadde han spart seg opp noen kroner, og lyst til å starte som handelsmann hadde

Slik ser huset i Bjørsvik til Frank Strand og familien ut i dag. Foto: Bjørn E. Stemland.

han hatt i mange år allerede, noe som også bekreftes i intervjuet med Svein Fygle. I Bjørsvika ble den første kaia bygd, med et lite pakkhus og et bittelite venterom, men med nødtørftigheter for de reisende som vedovn, kaffekjøl og dramglass. Denne kaia ble tatt av storm i 1949, mens venterommet og dramglassene sto der til langt ut på 1980-tallet - og pakkhuset fortsatt står der den dag i dag.

Sigurd Strand på kaia foran Butikken, som også rommet postkontor. Legg merke til tørrfiskhjellene bak butikken. Foto utlånt av Frank Strand.

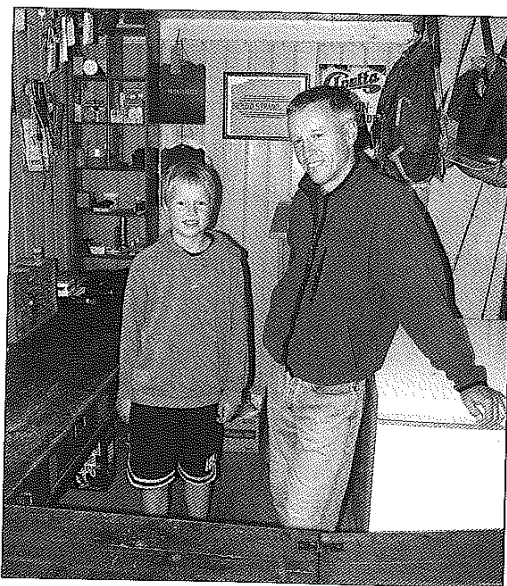
Ny kai sto ferdig allerede året etter, på Nøtnes, mer solid og med en mindre værutsatt beliggenhet. Trodde man. Hit ble også butikken flyttet, etter først å ha holdt til i et eget lite bygg i Bjørsvika noen tiår. Igjen i Bjørsvika ble imidlertid poståpneriet, telegrafstasjonen og den enkle butikkutsalget i hovedhuset.

Far levde helt fram til 1987 og døde 94 år gammel. Og rakk derfor å oppleve at også at kai nr 2 for til havs med butikk, pakkhus og venterom - uten at heller det i synlig grad gikk ut over humøret...

For oss i etterslekta og hans store bekjentskapskrets som fikk oppleve denne stolte, optimistiske, foretaksomme og glade humørsprederen vil han alltid bli husket for sin utstråling, menneskekjærlighet, livslyst og

stå-på-vilje, selv i tider da mange kurver nok pekte nedover og det kanskje røynt på. Selvsagt var det trist at skolen i Bjørsvika ble nedlagt, og stedet definert som fraflyttingssted, og inntektsgrunnlaget for butikkdrift kanskje ikke var all verden etter hvert som sentraliseringens vinder fikk tak utover 60-tallet. Utvilsomt lå det motgang i at det ene gårdsbruket etter det andre som med friskt mot ble ryddet på 20- og 30-tallet ble nedlagt få tiår senere, deriblant hans eget, og noe senere også butikken, postkontoret og ekspedisjonen. Og til slutt måtte han også selv flytte fra Bjørsvika - sitt livsverk, med veien til Nøtnes, brua og kaiene som ble borte.

Men ga han noensinne opp? Og klaget han noen gang? Nei, ikke min farfar!

Rommet som ble brukt til postkontor med postnummer 8077 Nord-Bjørsvik - og butikk, er bevart omtrent uforandret med post- og butikkskranken intakt. På veggen bak henger skiltet med Sigurd Strand Sønn, og foran står Sigurds oldebarn Sigurd Emil (11 år) - og barnebarnet Frank Strand. Foto: Bjørn E. Stemland